

E-vidljivost personalnih bibliografija

Vera C. Petrović

član SEALL-a

veramilanovicpetrovic@gmail.com

Sažetak

Razvoj informacionih tehnologija, omogućio nam je pristup i personalnim bibliografijama, da ih objavljujemo i pretražujemo. Kako je rekao Georgije Magarašević: "Personalna bibliografija slika je života i rada istaknutih 'jedinoplemenika' ne bi li se 'rodu poznatije' učinilo, u ime 'narodne česti i polze'." Izrada personalne bibliografije rezultat je istraživanja, popisivanja po određenim pravilima, razvrstavanja građe u skladu s unapred zadatim programom, principima i ciljevima rada. Učiniti je vidljivom i dostupnom treba da bude cilj pojedinca i društva u celini.

Personalna bibliografija je predmet stvaralaštva pojedinca sa ciljem popisa i opisa konkretnog stvaralaštva, popisa svih radova, objavljenih i neobjavljenih. Ona može biti uslovljena različitim potrebama za sagledavanje stvaralačkog opusa određene ličnosti u okviru konkretnog domena stvaralaštva.

Kao primer, možemo navesti sajt Biblioteke srpske kulture – Rastko, gde možemo naći bibliografije Borislava Pekića, Miodraga Pavića, Rastka Petrovića, Mihajla Pantića, Dejana Ajdačića, Miodraga Sabinovića, Stojana Subotina i drugih.

Na sajtu Univerzitetske biblioteke "Nikola Tesla" u Nišu dostupno je 11 personalnih bibliografija. Biblioteka je ustanovila od 1983. godine praksu da prikuplja i objavljuje štampane bibliografije svog nastavnog kadra.

Sajt Srpske akademije nauka i umetnosti neće nam pružiti mogućnost dostupa bibliografijama u punom tekstu.

Ključne reči: *personalna bibliografija, dostupnost, vidljivost.*

Uvod

Bibliografija sa svojom naučnom metodologijom ima svoje mesto u razvoju nauke uopšte. O značaju i istorijskom razvoju bibliografije nećemo govoriti u ovom radu, naše interesovanje će biti personalne bibliografije. Stvaralaštvo svakog pojedinca treba da bude vidljivo i dostupno svim zainteresovanim korisnicima, a sve to treba da nam omoguće nove tehnologije. Naravno da se iza savremenih računara i savršenih programa nalazi pojedinac, ja bih sebi dala za pravo da kažem da je to sam autor i bibliotekar. Složićete se sa mnom da je manji broj autora vičan beleženju svojih bibliografskih jedinica po međunarodnim standardima. Zato je velika uloga i značaj bibliotekara. Za svaku bibliografiju, pa i za personalnu, obavezujuća je primena Međunarodnog standarda za bibliografski opis (ISBD):

ISBD(M) – za monografske publikacije;

ISBD(G) – opšti međunarodni standardni bibliografski opis;

ISBDS(S) – za serijske publikacije i druge kontinuirane izvore;

ISBD(NBM) – za neknjižnu bibliotečku građu;

SBD(CM) – za kartografsku građu;

ISBD(A) – za stare monografske publikacije;

ISBD(PM) – za omeđene muzičke publikacije;

ISBD(CP) – za opis sastavnih delova publikacija.

Personalne bibliografije

Izrada personalnih bibliografija uslovljena je različitim potrebama, ona može biti iscrpna, nepotpuna, ili selektivna. Posao bibliografa je veoma složen, zahteva znanje i veštinu, a rezultat je veoma često nejednak uloženom trudu. Posmatrajući transparentnost personalnih bibliografija, a samim tim i postignuta naučna i stručna dostignuća, one mogu da budu velika motivaciona snaga za buduća angažovanja na svim nivoima stvaralaštva.

Informacioni sistemi i konzorcijumi su ujednačili standardizovanim pravilima izradu personalnih bibliografija i učinili ih vidljivim za profesore i saradnike na univerzitetima, fakultetima i institutima. Informacioni system CRIS (*Current Research Information Systems*), koji se u Evropi decenijama razvijao, našao je primenu u istraživačkoj delatnosti Srbije. Saglasno preporukama CERIF-a (*Common European Research Information*

Format), standardizovana je struktura podataka za istraživačke projekte u svim istraživačkim organizacijama. “Institut informacijskih znanosti iz Maribora (IZUM) razvio je veb aplikaciju E-CRIS.SR, za koju je krajem 2005. godine Univerzitetska biblioteka ‘Svetozar Marković’ iz Beograda pripremila 16 datoteka sa podacima o nastavnicima i saradnicima 16 fakulteta Univerziteta u Beogradu. Tada je urađena prva konverzija podataka o istraživačima iz Srbije u E-CRIS.SR, pa se kao početak rada nacionalnog informacionog sistema o istraživačkoj delatnosti sa bazama podataka o istraživačkim organizacijama, odeljenjima organizacija, istraživačima i projektima koje su međusobno povezane uzima 2006. godina.” (Stijepović, 2016). Formiranje registara naučnoistraživačkih organizacija, istraživača i projekata imalo je svoj tempo ažuriranja. Baza podataka o istraživačima nije urađena do kraja zbog mnogobrojnih objektivnih okolnosti, iako je sistem E-CRIS.SR istraživačima pružao mogućnost unosa sopstvenih bibliografija pod određenim uslovima. “Preduslovi za ispis personalnih bibliografija istraživača:

- za bibliografsku jedinicu postoji zapis u uzajamnoj bazi podataka COBIB.SR,
- autor je registrovan u sistemu E-CRIS.SR, odnosno dodeljena mu je šifra istraživača,
- bibliografska jedinica sadrži oznaku tipologije dokumenta/dela.” (Stijepović, 2016)

Narodna biblioteka Srbije, Univerzitetska biblioteka “Svetozar Marković” i Biblioteka Matice srpske su, posle decenijske inicijative, 2018. godine realizovale projekat “Normativna baza ličnih imena CONOR.SR u okviru sistema COBISS.SR” i na taj način se mogla uspostaviti kontrola imenskih odrednica. Zanimljiv je podatak da je u toku 2022. godine preko COBISS.SR ispisano 20.486 bibliografija istraživača.

Veliki napredak se dogodio 2023. godine u E-CRIS-ovoj bazi kada je Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije dostavilo podatke o istraživačima iz njihove evidencije (više od 25.000 hiljada), projektima, organizacijama i odeljenjima. Treba naglasiti da su bibliotekari licencirani katalogizatori u bibliotekama i informacionim centrima obučeni za unos podataka u baze COBISS.SR i CONOR.SR, a uneti metapodaci o istraživačima su važan resurs za sistem eNauke.

O naučnoistraživačkom radu u Srbiji najveći agregat metapodataka biće eNauka za prezentaciju, evaluaciju i promociju rezultata. Prenosjenje podataka iz COBISS.SR u sistem eNauka organizaciono i sistemski su rešavale Narodna biblioteka Srbije, Univerzitetska biblioteka “Svetozar Marković”, Biblioteka Matice srpske, Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija i IZUM. Podrška i obavezujuća preporuka ministarstava prosvete i nauke bila je da svaka naučnoistraživačka organizacija ima svoj digitalni repozitorijum sa otvorenim pristupom. Umrežavanjem je arhiv naučnih rezultata postao dostupan svim umreženim naučnoistraživačkim institucijama, čineći sa drugim repozitorijumima čvorišta za pronalaženje potencijalnih partnera u novim istraživanjima. Sistem eNauke kao agregator za metapodatke prikupljače ih iz institucionalnih repozitorijuma: NaRDuS repozitorijuma doktorskih disertacija, baza naši u WOS-u, ORCID profila istraživača.

Kako bi se rešio problem autorstva, a ima ih sa istim imenima iz različitih naučnih oblasti iz iste NIO ustanove, od pomoći su lični identifikatori (engl. *personal identifier* – PID). Identifikatorima se eliminiše mogućnost greške, što bi bilo nemoguće kada su naprimer autori tokom svog stvaralaštva menjali prezime ili ime. Baza normativnih ličnih imena CONOR.SR ima sopstveni indikator CONOR ID i za svaku osobu kreiran je zapis. Na taj način profil istraživača i njegov naučnoistraživački rad biće povezan u sistemu eNauka preko ličnog identifikatora.

U Bosni i Hercegovini “Informacioni sistem o istraživačkoj djelatnosti – E-CRIS.BH nastao je iz Registra naučnih institucija, naučnih kadrova, naučnoistraživačkih projekata i infrastrukturnih ulaganja u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji je zamišljen kao krovni sistem Registra naučnih institucija, naučnih kadrova, naučnoistraživačkih projekata i infrastrukturnih ulaganja u Kantonu Sarajevo, koji je zamišljen kao podsistem. Projekat je implementirala Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, dok je aplikaciju razvio tim sa Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Unutar Registra omogućen je pregled, ažuriranje i dodavanje podataka o istraživačkoj djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Sastoji se iz dva dijela:

- Pregleda, koji je javno dostupan svim zainteresiranim korisnicima i pruža jednostavan i sveobuhvatan pregled pretraživanja podataka sadržanih u Registru;

- Unosa podataka, koji je dostupan samo registrovanim korisnicima i u njemu je moguće unositi nove i ažurirati postojeće podatke u Registru.” (Smaić Gačević, 2023).

Problem funkcionisanja svakog sistema je ako postoji neujednačenost, a u Srbiji postoji više sistema za obradu podataka. “Najveći broj biblioteka naučnoistraživačkih instituta nije uključen u sistem COBISS, pa veoma važan deo produkcije domaćih naučnika nije pokriven u bazi podataka E-CRIS. SR. Svakako je značajno istaći da se ova baza izuzetno razvila u Sloveniji i da su u slovenačkoj bazi SICRIS, uz osnovna pretraživanja, razvijena i nova, kao što su bibliografski pokazatelji uspešnosti, vrednovanje grupe istraživača, najuspešniji istraživači, najuglednije publikacije i monitoring koji prati naučni rad slovenačkih autora i koji je povezan sa WoS-om i Scopus-om.” (Albahari, 2017)

Bibliotekari su uradili mnogo posla, ne samo na unosu personalnih bibliografija u digitalne repozitorijume, već i na permanentnoj obuci u svim naučnoistraživačkim organizacijama. Autori Kosanović, Otašević i Stijović su objavljenim tekstom na portalu eNauke pojasnili entitet i funkcionalnost eNauke, koji je javno dostupan za praćenje naučnoistraživačke delatnosti u Republici Srbiji, a u skladu sa međunarodnim standardima i praksom. Obuka za istraživače za korišćenje portala eNauka odvijala se u dva pravca: kroz snimljene tutorijale i preko datih uputstava, kao npr.: eNauka u 10 minuta, eNauka na jednoj strani ili Kraće nije moguće. Prezentovan je podatak da se “do sredine februara 2024. preko 11.500 istraživača bar jedanput prijavilo na sistem.” (Kosanović, Otašević i Stijović, 2024). Od velike važnosti je da portal radi 24 sata, svih 7 dana u nedelji i da je na usluzi korisnicima eNauke, a posebno istraživačima.

Svi istraživači treba da budu svesni koliko je važno da njihov rad i rezultati njihovog izučavanja budu vidljivi na globalnom nivou. Izrada personalne bibliografije za mnoge istraživače je zahtevan posao, ali oni jedini mogu u potpunosti da isprate gde su njihovi radovi objavljeni. Potpuna bibliografija je preduslov za kreiranje različitih indikatora uspeha, a na osnovu citata koji se prikupljaju iz različitih izvora.

Kao primer, možemo navesti sajt Biblioteka srpske kulture – Rastko, gde možemo naći personalne bibliografije:

- Bio-bibliografija Radmila Anđelkovića 1984–2000. godine (Anđelković, 1984–2000).

- Bibliografija Borislava Pekića (1965–1998).
- Bibliografija Miodraga Pavlovića (1952–1997).
- Bio-bibliografija Milorada Pavića (1949–1995) i literature o Miloradu Paviću (Mihajlović, 1949–1995).
- Bibliografija prevedenih radova Borislava Pekića (1965–1996).
- Rastko Petrović – Bibliografija (Petrović, 1921–1970).
- Vladeta Jerotić – Bibliografija (Jerotić, 1950–1998).
- Građa za bibliografiju Mihajla Pantića (Petrović, 1984–2002).
- Bibliografija Dejan Ajdačić (Ajdačić, 1983–2012).
- Bibliografija sorabističkih radova dr Nade Đorđević (članci i prikazi) (Piper i Piper, 1996–2001).
- Dr Stojan Subotin, redovni profesor 1939–1975. (1979).
- Miodrag Sibinović (1971–2001).
- Bio-bibliografija Filipa J. Kovačevića (Antović, 1876–1927).

Na sajtu Univerzitetske biblioteke “Nikola Tesla” u Nišu dostupno je 11 personalnih bibliografija. Biblioteka je ustanovila od 1983. godine praksu da prikuplja i objavljuje štampane bibliografije svog nastavnog kadra:

- Bibliografija radova Dimitrija Kulića (Jovanović, 2008).
- Bibliografija prof. dr Save Penčića (1950–2003) (Slavković, 2007)
- Bibliografija radova prof. dr Gradimira Milovanovića (Živković, 2007).
- Bibliografija radova prof. dr Ninoslava Stojadinovića (Golubović, 2007).
- Prof. dr Aleksandar Kerković personalna bibliografija (2007).
- Bibliografija radova prof. dr Miroljuba Stojanovića (2007).
- Bibliografija radova Miodraga Petrovića (Poljaković, 2007).
- Bibliografija radova dr Ljubisava Stanojevića 1950–2005. (Čupić, 2008).
- Selektivna bibliografija Jovana V. Ćirića (Petković, 2010).
- Bibliografija radova Stevana Stojanovića Mokranjca (Gagić i Đurđanović, 2015).
- Bibliografija radova o Grigoriju Božoviću (Bojović Manić i Bojović, 2017).

Sajt Srpske akademije nauka i umetnosti nam neće pružiti mogućnost dostupnosti bibliografija u punom tekstu. Pretraživanjem DAIS-Digitalnog arhiva izdanja SANU dobićete informaciju o bibliografiji članova akademije, bibliografska jedinica je dostupna, ali ne i pun tekst, koji je dostupan samo za registrovane korisnike. No, svako pravilo ima i izuzetak – pretražujući došla sam do dostupne Bibliografije akademika Ljubomira Maksimovića, Svetlane Simonović-Mandić (2024).

Zaključak

Virtuelne biblioteke, digitalni repozitorijumi i baze podataka u otvorenom pristupu ne bi postojale bez ljudskih resursa. Jedan od bitnih pokretača savremene široke dostupnosti ljudskom znanju su bibliotekari. U 20. veku, osamdesetih godina, bibliotekari su svoje fondove štitili mikrofilmujući ih. U 21. veku – veku digitalnih zapisa – bibliotekari se trude da što više ljudskog znanja digitalizuju i na taj način približe što većem broju korisnika. Za vidljivost i dostupnost doprinosa pojedinaca naučnoistraživačkoj zajednici zaslužan je i portal eNauka Republike Srbije, gde je vidljivo 20482 istraživača u 208 organizacija.

Stvaralački rad pojedinaca treba da bude vidljiv i dostupan, a to nam omogućavaju personalne bibliografije. Za izradu personalnih bibliografija od presudnog značaja je uloga bibliotekara bibliografa, koji mora da bude upoznat i sa biografskim podacima kako bi mogao precizno da prati stvaralački tok proučavane osobe. Postojanje popisa radova i literature olakšava početak rada na personalnoj bibliografiji, koja treba da prezentuje celokupan popis i opis konkretnog stvaralaštva pojedinca. Personalne bibliografije odlikavaju značaj pojedinca u odnosu na svetsku naučnu zajednicu, jer se uz njenu pomoć vrednuje pojedinačni naučni doprinos na opštem svetskom nivou. Danas je za savremenike njena izrada olakšana uz primenu informacione tehnologije, koja je pronašla svoj put i mesto u bibliotečko-informacionoj delatnosti. No izrada personalnih bibliografija autora koji pripadaju istoriji je i dalje posao koji zahteva mnogo pretraživanja štampanih i rukopisnih izvora informacija.

Literatura

- Ajdačić Dejan. (1983–2012). *Bibliografija*. http://www.rastko.rs/knjizevnost/nauka_knjiz/ajdacic/dajdacic-bibliografija.html (15. 8. 2024).
- Albahari, Biljana. (2017). Javno dostupne bibliografije istraživača Srbije – stanje i praksa. *Čitalište* 30, 80-94.
- Anđelković, Radmilo. (1984–2000). *Bio-bibliografija*. <https://www.rastko.rs/knjizevnost/fantastika/randjelkovic/randjelkovic-biobibliografija.html> (15. 8. 2024).
- Antović, Darko (prir.). (1876–1927). Bio-bibliografija Filipa J. Kovačevića. *Boka – Zbornik radova iz nauke, kulture i umjetnosti* 23. https://www.rastko.rs/rastko-bo/casopisi/boka/23/dantovic1_1.html (15. 8. 2024).
- Bibliografija Borislava Pekića*. (1965–1998). https://www.rastko.rs/knjizevnost/nauka_knjiz/pekic-bibliogr_c.html (15. 8. 2024).
- Bibliografija Miodraga Pavlovića*. (1952–1997). https://www.rastko.rs/knjizevnost/pavlovic/pavlovic_biblio.html (15. 8. 2024).
- Bibliografija prevedenih radova Borislava Pekića*. (1965–1996). https://www.rastko.rs/knjizevnost/nauka_knjiz/pekic-prevodi_c.html (15. 8. 2024).
- Bibliografija radova prof. dr Miroljuba Stojanovića*. (2007). Biblioteka Bibliografije 18. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00180_Bibliografija_Stojanovic_M.pdf (15. 8. 2024).
- Bojović Manić, Jovana i Bojović, Snežana (prir.). (2017). Bibliografija radova o Grigoriju Božoviću. Biblioteka Bibliografije 35. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00350_Bib_G_Bozovica.pdf (15. 8. 2024).
- Čupić, Marija (prir.). (2008). Bibliografija radova dr Ljubisava Stanojevića 1950–2005. Biblioteka Bibliografije 21. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00210_Bibliografija_Stanojevic_Lj.pdf (15. 8. 2024).
- Dr Stojan Subotin, redovni profesor 1939–1975. (1979). *Anali Filološkog fakulteta* XIII, 407-421. <https://www.rastko.rs/rastko-pl/bibliografija/ssubotin-bibliografija.php> (15. 8. 2024).
- Gagić, Vesna i Đurđanović, Miomira (prir.). (2015). Bibliografija radova Stevana Stojanovića Mokranjca. Biblioteka Bibliografije 30. Niš: Univerzitet u

- Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00300_Bib_Stevana_Mokranjca.pdf (15. 8. 2024).
- Golubović, Snežana (prir.). (2007). *Bibliografija radova prof. dr Ninoslava Stojadinovića*. Biblioteka Bibliografije 16. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00160_Bibliografija_Stojadinovic_N.pdf (15. 8. 2024).
- Jerotić Vladeta. (1950–1998). *Bibliografija*. <https://www.rastko.rs/filosofija/jerotic/bibliografija.html> (15. 8. 2024).
- Jovanović, Vlastimir V. (prir.). (2008). *Bibliografija radova Dimitrija Kulića*. Biblioteka Bibliografije 1. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00010_Bibliografija_Kulic_D.pdf (15. 8. 2024).
- Kosanović, Biljana, Otašević, Vladimir i Stijović, Dušan. (2024). Utilizing Existing Data Resources and Open Infrastructures: The Implementation of CRIS in Serbia (eNauka). U: *CRIS2024: 16th International Conference on Current Research Information Systems (Vienna, Austria, May 15–17, 2024)*. https://dSPACECRIS.eurocris.org/bitstream/11366/2538/1/Kosanovi%C4%87-CRIS2024_eNauka.pdf (5. 8. 2024).
- Mihajlović, Jasmina (prir.). (1949–1995). *Bio-bibliografija Milorada Pavića i literature o Miloradu Paviću*. <https://www.rastko.rs/knjizevnost/pavic/bio-biblio/index.html> (15. 8. 2024).
- Miodrag Sibinović (1971–2001). https://www.rastko.rs/rastko-ukr/au/sibinovic_biobib.html
- Petković, Ivana (prir.). (2010). Selektivna bibliografija Jovana V. Ćirića. Biblioteka Bibliografije 23. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00230_Bibliografija_Ciric_J.pdf (15. 8. 2024).
- Petrović, Rastko. (1921–1970). *Bibliografija*. <https://www.rastko.rs/knjizevnost/umetnicka/rpetrovic/studije/bibliografija.html> (15. 8. 2024).
- Petrović, Vera (prir.). (1984–2002). *Građa za bibliografiju Mihajla Pantića*. https://www.rastko.rs/knjizevnost/nauka_knjiz/mpantic/mpantic-bibliografija_c.html (15. 8. 2024).
- Piper, Predrag i Piper, Danica (prir.). (1996–2001). *Bibliografija sorabističkih radova dr Nade Đorđević (članci i prikazi)*. <https://www.rastko.rs/rastko-lu/>

- ndjordjevic-luzicani/bibliografija.html (15. 8. 2024).
- Poljaković, Tatjana (prir.). (2007). *Bibliografija radova Miodraga Petrovića*. Biblioteka Bibliografije 20. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00200_Petrovic_M_03_Kopirajt.pdf (15. 8. 2024).
- Prof. dr Aleksandar Kerković *personalna bibliografija*. (2007). Biblioteka Bibliografije 17. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00170_Bibliografija_Kerkovic_A.pdf (15. 8. 2024).
- Simonović-Mandić, Svetlana (prir.). (2024). *Ljubomir Maksimović. Bibliografija*. <https://www.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2019/03/maksimovic-ljubomir-bibliografija.pdf> (20. 8. 2024).
- Slavković, Marija (prir.). (2007). *Bibliografija prof. dr Save Penčića (1950–2003)*. Biblioteka Bibliografije 13. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00130_Bibliografija_Pencic_S.pdf (15. 8. 2024).
- Smaić Gačević, Azra. (2023). Informacioni sistem o istraživačkoj djelatnosti u Bosni i Hercegovini: E-CRISS.BH i personalne bibliografije istraživača. *Pregled: časopis za društvena pitanja* 2(1), *Savjetovanje – Budućnost obrazovanja: Visoko obrazovanje za održivi razvoj 2030 – Supplement 1*, 249-267. <https://www.pregled.unsa.ba/index.php/pregled/issue/view/79>
- Stijepović, Mile. (2016). Informacioni sistemi o istraživačkoj delatnosti u Srbiji 10 godina primene VEB aplikacije u E-CRIS.SR. *Visokoškolske biblioteke XIII*(2). <https://zbus.rs/visokoskolske-biblioteke/2016-2/broj-dva-2016/?pismo=lat#a501e09b08a392827> (2. 8. 2024).
- Živković, Zoran B. (prir.). (2007). *Bibliografija radova prof. dr Gradimira Milovanovića*. Biblioteka Bibliografije 14. Niš: Univerzitet u Nišu, Univerzitetska biblioteka “Nikola Tesla”. https://www.ubnt.ni.ac.rs/legacy/images/pdf/digitalna%20biblioteka/pdf/Biblioteka_Bibliografije/Novo/BIB_00140_Bibliografija_Milovanovic_G.pdf (15. 8. 2024).

E-Visibility of Personal Bibliographies

Vera Petrović

SEALL-member

veramilanovicpetrovic@gmail.com

Summary

The development of information technologies has enabled us to access personal bibliographies, to publish and to search them. As Georgije Magarašević said: "A personal bibliography is a picture of the life and work of distinguished 'only noblemen' in order to make it 'more familiar to the people', in the name of 'the honor and benefit of the people'."

The creation of a personal bibliography is the result of research, listing items according to defined rules, classifying materials in accordance with the predetermined program, principles and goals of the work. Making it visible and accessible should be the goal of the individual and society as a whole.

A personal bibliography is the subject of an individual's creativity with the aim of listing and describing specific persons' creativity, listing all works, published and unpublished. It can be conditioned by different needs, the perception of the creative work of a certain person within the defined domain of creativity.

As an example, we can cite the website of the Library of Serbian Culture – Rastko, where we can find bibliographies of Borislav Pekić, Miodrag Pavić, Rastko Petrović, Mihajlo Pantić, Dejan Ajdačić, Miodrag Sabinović, Stojan Subotin and others.

The website of the "Nikola Tesla" University Library in Niš is available and will provide us with information about 11 personal bibliographies. Since 1983, the library has established the practice of collecting and publishing printed bibliographies of its teaching staff.

The website of the Serbian Academy of Sciences and Arts does not provide the possibility to access the full text of bibliographies.

Keywords: *personal bibliography, accessibility, visibility*